

KREDIT-MODUL TIZIMIDA TALABALARNING INDIVIDUAL TA’LIM TRAYEKTORIYASINI PEDAGOGIK BOSHQARISH VA REGISTRAR OFISI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Achilov Oybek Adiljanovich

“University of Innovation Technologies” registrator ofisi boshlig‘i.

Anotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimi sharoitida talabalarning individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish, akademik maslahatchilik (edvayzerlik) xizmatini yo‘lga qo‘yish hamda Registrar ofisining pedagogik-boshqaruv funksiyalarini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Tadqiqotda Registrar ofisi faqatgina akademik hujjatlarni yurituvchi tuzilma emas, balki talabalarning tanlov fanlarini to‘g‘ri rejalashtirishi, GPA ko‘rsatkichlarini monitoring qilishi va akademik harakatchanligini muvofiqlashtiruvchi pedagogik-tashkiliy markaz ekanligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Shuningdek, talabalarning individual ta’lim rejasini samarali boshqarish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: kredit-modul tizimi, individual ta’lim trayektoriyasi, Registrar ofisi, akademik maslahatchi (edvayzer), pedagogik boshqaruv, GPA, tanlov fanlari, akademik mobillik.

KIRISH (INTRODUCTION)

O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini kredit-modul tamoyillariga to‘liq o‘tkazish ta’lim jarayonini talabaga yo‘naltirilgan (*Student-centered learning*) yondashuv asosida tashkil etishni talab etadi. Ushbu yondashuvning o‘zagini talabaning individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish va unga o‘zining kasbiy qiziqishlaridan kelib chiqib tanlov fanlarini erkin tanlash imkoniyatini berish tashkil etadi.

An’anaviy ta’lim tizimida dekanatlar va kafedralar markazlashgan boshqaruvni amalga oshirgan bo‘lsa, kredit-modul tizimida akademik boshqaruvning asosiy yuklamasi va mas’uliyati Registrar ofisi (Tirxat bo‘limi) hamda Akademik maslahatchilar (edvayzerlar) zimmasiga tushmoqda. Biroq bugungi amaliyotda OTMlarda Registrar ofisining pedagogik-metodik boshqaruvdagi o‘rni va edvayzerlik xizmatining aniq mexanizmlari to‘liq shakllanmagan. Ushbu holat talabalarning individual ta’lim rejasini to‘g‘ri tuzishida va akademik o‘zlashtirishini boshqarishda bir qator muammolarni keltirib chiqarmoqda.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili (Literature Review)

Oliy ta’limda kredit-modul tizimini joriy etish va akademik boshqaruv masalalari Yevropa ta’lim makonida (Boloniya jarayoni) va AQSH OTMlarida uzoq yillik tajribaga ega. V.S.Avanesov, B.A.Sazonov kabi olimlarning tadqiqotlarida kredit tizimida akadem-

“DUNYO TA’LIMI SIFATINI OSHIRISHNING ILG’OR USULLARI ILMIY JURNALI”

5-Oktyabr, 2026-yil

boshqaruv va talabalarning mustaqil ta’lim traektoriyasini rejalashtirish nazariy-metodik jihatdan asoslangan.

O‘zbekiston olimlaridan A.R.Xodjayev, B.S.Usmonov, M.A.Eshov va boshqalarning ishlarida OTMlarda kredit-modul tizimining strukturaviy va tashkiliy asoslari tahlil qilingan. Biroq Registrar ofisining pedagogik boshqaruv funksiyasi hamda akademik maslahatchi (edvayzer) va talaba o‘rtasidagi pedagogik hamkorlik mexanizmi 13.00.07 ixtisosligi bo‘yicha alohida ilmiy-pedagogik tadqiqot obyekti sifatida yetarlicha o‘rganilmagan.

Tadqiqot metodologiyasi (Research Methodology)

Tadqiqot jarayonida qiyosiy-pedagogik tahlil, tizimli yondashuv, OTMlar Registrar ofisi faoliyati va talabalarning tanlov fanlarini ro‘yxatga olish jarayonlarini kuzatish hamda kredit-modul tizimida ta’lim olayotgan talabalar va edvayzerlar o‘rtasida o‘tkazilgan so‘rovnoma hamda suhbat usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar (Analysis and Results)

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, talabalarning individual ta’lim trayektoriyasini boshqarishda Registrar ofisi quyidagi uchta asosiy pedagogik va tashkiliy funktsiyani bajarishi lozim:

1. Akademik muvofiqlashtirish va ro‘yxatga olish (Registration): Talabalarga o‘quv yili uchun taqdim etiladigan majburiy va tanlov fanlari katalogini shakllantirish, fanlarga onlayn ro‘yxatdan o‘tish jarayonining shaffofligini ta’minlash va prerekvizit (oldindan o‘zlashtirilishi shart bo‘lgan) fanlar ketma-ketligini nazorat qilish.

2. GPA va akademik taraqqiyot monitoringi: Talabalarning har bir semestr yakunidagi o‘zlashtirish ko‘rsatkichi (GPA)ni tahlil qilish va ularning akademik maqomini (yaxshi, akademik xavf ostida, akademik qarzdor) belgilash.

3. Edvayzerlik xizmatini metodik muvofiqlashtirish: Kafedralardan biriktirilgan edvayzerlarning talabalar bilan ishlash jarayonini tartibga solish va ularga akadem-maslahat berish bo‘yicha metodik yo‘riqnomalar taqdim etish.

Amaliyotda uchrayotgan asosiy muammolar:

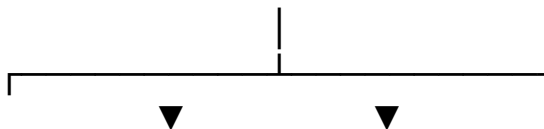
- Tanlov fanlarining nomiga tanlanishi: Amaliyotda ko‘pincha talabalarga fanlarni erkin tanlash imkoni berilmasdan, guruh bo‘yicha bir xil fanlar majburiy biriktirib qo‘yilmoqda.

- Edvayzerlar faoliyatining samaradorligi pastligi: Professor-o‘qituvchilarning edvayzerlik majburiyati o‘quv yuklamasida aniq hisobga olinmagani sababli talabalarga individual va sifatli akademik maslahat berish darajasi yetarli emas.

- Prerekvizit zanjirining buzilishi: Quyi semestr fanini o‘zlashtirmagan talabaning yuqori semestrga shartli o‘tkazilishi va natijada o‘zlashtirish ko‘rsatkichining yanada tushib ketishi.

•

[REGISTRAR OFISI]

[Akademik Registratsiya] [Pedagogik Monitoring]

- Tanlov fanlari
- GPA tahlili va diagnostika
- Prerekvizitlar
- Akademik harakatchanlik

- Individual reja
- Edvayzerlar faoliyatini muvofiqlashtirish

Muhokama va Takliflar (Discussion and Recommendations)

Registrar ofisi faoliyatini va talabalarning individual ta’lim trayektoriyasini pedagogik boshqarishni takomillashtirish uchun quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ilgari suriladi:

1. Edvayzerlik instituti reglamentini va pedagogik modelini takomillashtirish: Har bir edvayzerga biriktiriladigan talabalar sonini me’yorlashtirish (15-20 nafardan oshirmaslik) va edvayzerlik faoliyatini o’qituvchining shaxsiy ish rejasidagi vaqt normativlarida alohida aks ettirish.

2. Individual ta’lim rejasini onlayn diagnostika qilish mexanizmini joriy etish: HEMIS platformasida talaba o’z kasbiy trayektoriyasini (masalan: *ilm-fan*, *amaliyot*, *boshqaruv* *yo’nalishi*) tanlaganda, tizim unga mos tanlov fanlar paketini avtomatik tavsiya qiluvchi aqlli modulni yo’lga qo’yish.

3. Akademik xavf guruhidagi talabalar bilan ishlashning pedagogik reabilitatsiya tizimini yaratish: GPA ko’rsatkichi belgilangan me’yordan (masalan, 2.0 dan) past bo’lgan talabalar uchun Registrar ofisi va edvayzer hamkorligida "Akademik ko’mak rejasi"ni tuzish amaliyotini yo’lga qo’yish.

4. Registrar ofis xodimlarining raqamli va akadem-boshqaruv kompetensiyalarini oshirish: Registrar ofisi xodimlarini faqat "texnik operator" emas, balki akademik jarayonlarni muvofiqlashtiruvchi pedagogik menejer sifatida tayyorlash.

Xulosa (Conclusion)

Kredit-modul tizimida Registrar ofisi OTM akademik va pedagogik boshqaruv tizimining markaziy bo’g’ini hisoblanadi. Talabalarning individual ta’lim trayektoriyasini to’g’ri va shaffof boshqarish ularning kasbiy kompetensiyalarini mustaqil va maqsadli shakllantirishga xizmat qiladi. Edvayzerlik xizmatini hamda Registrar ofisining monitoring mexanizmlarini takomillashtirish OTMda ta’lim sifatini oshirish, talabalarning o’zlashtirish ko’rsatkichlarini obyektiv baholash hamda raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning muhim omilidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES):

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini kredit-modul tizimida tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 824-son qarori.
2. Usmonov B.S., Xodjayev A.R. Oliy o'quv yurtlarida kredit-modul tizimini joriy etish uslubiy qo'llanma. — T., 2020.
3. Sazonov B.A. Akademicheskiye kredity v organizatsii uchebnogo protsessa. — M.: NIU VShE, 2019.
4. Qurbonov SH., Seytxalilov E. Ta'lim sifatini boshqarish. — T.: "Turon-Iqbol", 2006.